

haro
tid för barnen

JÄMSTÄLLDHET

JÄMSTÄLLD PÅ
BARNENS BEKOSTNAD?

FÅ KOLL PÅ DIN
PENSION!

DIN SYN PÅ
JÄMSTÄLLDHET

REDAKTIONEN

Vad innebär det att vara känslig?

För en del innebär det att man reagerar kraftigare på sensoriska intryck. Cirka 15-20% av världens befolkning tros ha högekänslighet som medfött personlighetsdrag.

För andra innebär det att man översvämmas av intryck som hjärnan inte klarar av att hantera. Denna hyperkänslighet hör ofta ihop med autismdiagnoser.

För ytterligare andra kan det helt enkelt innebära att man är en liten människa som för snabbt slussas ut i en överväldigande värld utan en trygg punkt att hålla sig fast vid. (Eller att man är den som nyss fött, och har ansvar för, en av de här små.)

För att kunna fokusera på vad som ska göras behöver hjärnan sortera bort ca. 95 % av alla sinnesintryck. I en tid när intrycken blir alltmer intensiva och ihållande kanske vi behöver tänka mer på det som Sara säger i artikeln på sidan 11 att det inte är barnet som ska anpassas efter miljön, utan miljön behöver anpassas efter barnet. Vilken miljö utsätter vi oss själva och våra barn för? Och hur ofta? Är det rimligt att fylla våra kalendrar till bristningsgränsen? Räcker det att vi får en veckas semester på valfritt chartermål för att vi ska kunna få vila och orka stressa runt resten av året? Eller vågar vi skala bort och omvärdera våra förväntningar på hur livet eller våra barn ska vara?

I det här numret finns flera olika berättelser och vinklar på vad det innebär att vara känslig. Vi har också rapporter från evenemang som Haro har varit initiativtagare till. Läs bland annat om vad riksdagsledamöterna frågade Gordon Neufeld när han höll i ett seminarium där (sidan 13). Och vad har Leif Stille lärt sig om högekänslighet (sidan 21)?

Vi hoppas att det ska kunna ge dig ökad förståelse eller kanske nya insikter om vad det innebär att vara känslig. Kanske du känner igen dig själv, eller ditt barn?

För när det kommer till kritan: Är vi inte alla känsliga?

Evelina Hägglund

Evelina Hägglund

TIDNINGEN HARO

Utgives av:

Riksorganisationen Haro för Valfrihet, Jämställdhet och Föräldraskap. En demokratisk, ideell organisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Tidningens syfte är att främja en större mångsidighet i samhällsdebatten kring barnomsorgs-, familje- och jämställdhetsfrågor samt att skapa ett forum även för åsikter grundade på idealen valfrihet, jämställdhet och föräldraskap.

Adress:

Riksorganisationen Haro
Box 737, 114 79 Stockholm

Hemsida:

www.haro.se epost: info@haro.se

Ansvarig utgivare:

Ingvild Segersam, ingvild.segersam@haro.se

Material till tidningen skickas till:

redaktionen@haro.se
Elise Murphy, Vatthult Bohem, 518 90 Sandared
Dessa material kan komma att publiceras på
www.haro.se

Redaktionen:

Julia Olsson, julia.olsson@haro.se
Evelina Hägglund, evelina.hagglund@haro.se
Elise Murphy, elise.murphy@haro.se
Caroline Höglund, caroline.hoglund@haro.se

Layout:

Caroline Höglund, caroline.hoglund@haro.se

Kassör:

Evelina Hägglund, evelina.hagglund@haro.se

Adressändringar:

Sam Bengtsson, sam.bengtsson@haro.se
Telnr 0705-170770

På omslaget:

Olika människor, i olika livssituationer

Redaktionen ansvarar ej för icke beställt material och skribenterna ansvarar själva för innehållet i artiklarna. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och ev. korta insända texter. Redaktionen tar inte in material som syftar till att hetsa, kränka eller diskriminera individer eller grupper. Åsikter som presenteras i tidningen behöver nödvändigtvis inte vara organisationens.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 01 Redaktionen
- 03 Ordförande har ordet
- 04 Inbjudan Haros Riksstämma
- 05 Bokrecension
- 06 Att lämna ekorrhjulet
- 11 Att vara överallt och ingenstans
- 13 Intervju med Agnetha Stagling Birgersson
- 14 Smått och gott
- 15 Har du tänkt på pensionen
- 17 Jämställdhet med Per Kågesson
- 19 Vara olika tillsammans är jämställdhet för mig
- 21 Barnens sida
- 22 Presentation
- 23 Neufeldspalten
- 24 Recept
- 25 Till sist Stille

BLI MEDLEM OCH STÖD OSS!

Medlemsavgift 200kr/år
Tidningen haro ingår.

Betala in på Bankgiro: 797-7374 eller
Swish 123 569 56 89
Märk betalningen: "Ny medlem" och ditt namn.

Skicka sedan ett mail till info@haro.se och
uppge namn, adress, födelseår (endast årtal)
och e-post.

Välkommen!

ORDFÖRANDE *har ordet*

Den svenska jämställdhetssagan

Ett samhälles kultur och ideologi består bland annat utav berättelser. Sagor, myter men också reella historiska händelser som får särskilt fokus. Det kan vara åminnelsen om en försvunnen storhetstid från fornstora dar. Berättelser om ett krig, ett kollektivt trauma. I berättelsen skapar vi identitet. Vi hittar något att vara överens om. Vem är ond och vem är god? Vi förstår vem som är hjälte och förlorare. I berättelser letar vi tröst, framtidstro och gemenskap.

Kampen för jämställdheten är en gemensam berättelse som format den svenska kulturen. Den börjar ungefär så här: Det var en gång ett kollektiv av undertryckta, hjälplösa kvinnor. Dessa uppfattades som barnafödande hushållerskor, ovärdiga rösträtt och oförmögna till rejält förvärvsarbete. Inte sällan fick de stryk och behandlades kränkande av alkoholiserade, våldsamma män. En vacker dag kom Folkhemmet och hälsade på. Hen såg förtrycket, gick genast till kungen och sade: "Kära kung. Kvinnorna i detta land lider.

Frigör de från barnuppfostrandets bojar. Bygg daghem i varje by och stad. Jag kan anställa dem i mina daghem, skolor och sjukhus och åtminstone ge dem lön för sitt arbete. När kungen såg hur fria och lyckliga kvinnorna blev av Folkhemmets reformer, gav han allt silver och guld, ja hela kungariket till Folkhemmet –

och sade: "När pengarna tar slut, mer skatt ta du ut. Sann glädje och frihet har kvinnor i arbetslivet. Men ve de som är hemma – glöm aldrig de tämja!" Och så fortsatte frihetskampen i sagoriket Sverige. Och har de inte vunnit kampen för jämställdhet än, så håller de på ännu.

Den svenska jämställdhetssagan är näst intill omöjlig att problematisera utan att samtidigt bli stämplad som historieförnekande och respektlös. När det handlar om människovärde och rätten till självbestämmande finns det visserligen mycket i jämställdhetskampen som fortfarande är aktuellt och relevant, världen över.

Men själva tanken att kvinnor skall räddas och tämjas från att välja att stanna hemma med det egna barnet är djupt kopplat till berättelsen om ett kvinnligt offerkollektiv. Alla skall stöpas om som tennsoldater i samma form – på med byxorna och in med bröstet. Således behåller kvinnan sin tydliga roll som offer och staten rollen som riddare och befriare. I den berättelsen finns ingen plats för modern och matriarken, en fri individ mitt i sitt barnafödande. Att det finns en positiv styrka i att lägga ner sitt eget för att hjälpa någon annan är en grundläggande värdering som nu håller på att gå förlorad. Den gemensamma värderingsberättelsen går förlorad och vill ersättas av något annat.

Berättelsen om kvinnan som moder måste därför få finnas som en parallell jämställdhetssaga. Det finns en styrka i moderskapet, en befrielse i självupppoffrandet och en glädje i att axla ansvar utan upp-ska-tning. Låt oss komma ut ur modersgarderoben, hissa modersflaggan högt och berätta om våra hedersuppdrag, ädla strider och nobla erövringar. Då kanske den svenska jämställdhetssagan får ett lyckligt slut. På riktigt..//

Ingvild Segersam
Ordförande Riksorganisationen Haro

HAROS RIKSTÄMMA 2019

*Vi hälsar alla medlemmar
välkomna till
Haros riksstämma 2019
6-7 april
Scandic Grand Hotell,
Örebro*

Anmäl dig på Haros
hemsida nu!

www.haro.se
Senast 8 mars!

Ta chansen att utbyta tankar och erfarenheter med andra Haro-föräldrar och vara med och forma Haros verksamhet. Vi börjar kl. 10 på lördagen och avslutar med lunch på söndagen kl. 12.

För att anmäla dig går du in på Haros hemsida, www.haro.se, och fyller i anmälningsformuläret. Där hittar du också all praktisk information du behöver. Om du har frågor kring din anmälan, är du välkommen att höra av dig till oss på info@haro.se eller 073-445 95 96, så hjälper vi dig efter bästa förmåga.

**Vi behöver ha din anmälan senast 8/3.
Därefter kan hotellet inte garantera att det finns rum lediga.**

Har du tankar, åsikter om eller förslag på vad Haro ska jobba med under året? Distrikt eller enskilda medlemmar är välkomna att skicka in motioner till stämman. Mejla din motion till info@haro.se senast 1 mars.

Välkomna!

" J A G L Ä M N A R E K O R R H J U L E T "

av Åsa Axelsson

Det är inte varje dag man får en bok i sin hand som lyfter fram den typen av livsstil som många Haro-medlemmar kan känna igen sig i. Berättelsen om en kvinna, Åsa själv, som ser att livet inte går ihop. Hon sitter fast i ekorrhjulet och springer runt mellan, arbete, familj, vardagsbestyr och sin sjuka mamma. Till slut faller livspusslet isär och Åsa undrar om det inte finns något annat sätt att leva sitt liv. Utan lönearbete rentav?

I boken får vi följa Åsa under ett år. Hon börjar göra sig av med onödiga utgifter, börjar cykla till mataffären, slutar färga håret och lagar sina gamla skor istället för att köpa nya. Man märker hur Åsa känner sig lättare och lättare för varje sak, eller vana, som skalas bort, för det ger henne en frihet och makt över sitt eget liv som hon tidigare saknat.

Boken är skriven med en god dos humor och värme och det är svårt att inte känna igen sig. Åsas väninna Anett, till exempel, har vi nog alla träffat någon gång. Det är hon som invänder mot Åsas nya vanor. Hon som absolut inte skulle kunna "gå hemma hela dagarna". Hon som undrar om Åsa inte kommer blir helt olycklig och isolerad av att bara vara hemma, med ofärgat hår dessutom! Men Åsas upplevelse motsvarar inte Anetts farhågor. Olyckan och isoleringen lyser med sin frånvaro och livet fylls istället av mening och tillfredsställelse.

”Boken är skriven med en god dos humor och värme och det är svårt att inte känna igen sig.”

Att Åsa är lärare märks då vi på ett lättfattligt och pedagogiskt sätt guidas genom hennes beräkningar av de besparingar hon gör. De flesta invändningar man kan ha mot att vara hemma bemöter hon också på ett härligt befriande sätt, som när hon ringer till Pensionsmyndigheten.

Jag tror att "Jag lämnar ekorrhjulet" kan komma som en befrielse för många. Att se att det går. Även om man inte vill göra precis som Åsa, så finns det ändå saker man kan göra för att ta makten över sitt liv. Att börja rannsaka sig själv om vad man egentligen behöver kan vara ett första steg, och det inbjuder boken till i allra högsta grad.

Även om jag själv tillhör gruppen redan frälsta så har jag känt mig väldigt inspirerad av att läsa "Jag lämnar ekorrhjulet". I vissa fall har jag fått bekräftelse på sådant jag redan gör och i andra fall har jag inspirerats till nya vanor. Till exempel har cykeln plockats fram i större utsträckning, fast det är slutet av november. När jag cyklar där med vinden och regnet piskande i ansiktet får jag en sådan förunderlig känsla av att jag äger mitt eget liv. Jag börjar till och med kunna släppa den där skuld känslan över att mina barn inte får åka på den där dyra semestern. För enligt mina beräkningar har de istället fått fyra månaders närvarande mamma. Och det är inte fy skam. //

Evelina Hägglund

ATT LÄMNA EKORRHJULET *blev Åsas terapi*

En kall vinterdag träffar jag Åsa Axelsson i centrala Stockholm. Åsa har lämnat hemstaden Umeå för att träffa press och prata om sin bokdebut "Jag lämnar ekorrhjulet – ett liv utan lönearbete". Inför resan har hon fått låna ett av de fyra barnens mobiltelefon för att det ska gå lättare att nå henne. Och tur var väl det eftersom vi lyckas gå om varandra där vi stämt möte.

Ett år har gått sedan Åsa genomförde sitt experiment där hon försöker se om familjen kan klara sig utan att hon lönearbetar. Ett experiment som startar i och med Åsas sjukskrivning från sitt jobb som lärare. Sedan dess har inte bara telefonkostnaderna decimerats. På fötterna sitter ett par mörkorangea boots som hon köpt på rea. -Äldsta dottern tycker ändå att jag är gullig i dem, berättar Åsa och myser glatt.

För Åsa började en resa i och med hennes mammas sjukdom och död.

- Det var droppen! Mamma jobbade heltid i 43 år. Hon har alltid sagt till mig att du måste tänka på din karriär. Du kan inte vara föräldraledig så där länge! Tänk på pensionen! Och det är viktigt att vara med och bidra i samhället, inte vara sämre än männen, berättar Åsa med eftertryck.

-Mamma själv jobbade heltid på en högstadieskola. Och sen fick hon cancer strax efter pensionen och blev väldigt sjuk och dog, pang bom. Hon hann ju aldrig få någon glädje av sina pensionspoäng. Det är då jag förstår att jag kanske bara har 15 år kvar att leva. Vem vet?

forts.

Åsa illustrerar med våra tekoppar och vattenglas hur mycket tid som gått åt i hennes ekorrhjul:

- Lägga barn, hjälpa dem komma i ordning på morgonen, skjutsa till aktiviteter, gå på föräldramöten, disk, tvätt, bjuda hem folk osv. Summan var att det tog 54 timmar i veckan att sköta vår familj och vårt hem. Så tänk då om min man jobbar 50, och så har jag ungefär jobbat 50 när jag jobbat heltid, och så har vi hemarbetet 54 timmar. Då ser man ju att vi två gör nästan 4 heltidsjobb. Om man då vill ha lite fritid också får man ta från sömnkontot. Eller så får man bli mer effektiv. När man kommer hem från jobbet slänger man in en tvätt i maskinen och rusar runt med dammsugaren medan man steker halvfabrikat och förhör läxan. Den livsstilen var inte hållbar längre. Någonting måste bort. Och likt Brasse i Fem myror är fler än fyra elefanter tycker sig Åsa ha hittat en lösning:

- Hemmet går ju inte bort, vi har ju skaffat oss fyra barn. Men om vi tar bort mitt lönearbete ur ekvationen, då blir det plötsligt flera timmar fritid över till oss var, där vi kan sitta och prata eller sova lite längre, umgås med barnen, träffa vänner, engagera oss i samhället, skriva en bok som jag har gjort. Ha tid för varandra och så vidare. Är inte det här det fiffigaste och smartaste man kan göra i en familj?

Vad säger du då om alla invändningar om att det är en kvinnofälla att vara hemma?

- En del missförstår och tror att jag menar att alla kvinnor ska vara hemmafruar. Jag säger ju aldrig det och jag säger heller inte att JAG ska vara hemmafru resten av livet. Det jag menar är ju att livet är väldigt långt och man kan testa många olika lösningar. En kvinnofälla är ju egentligen det livet jag har levt fram tills nu, med dubbelarbete, att rusa omkring hela tiden. Det är ju också en mansfälla, en familjefälla kanske man kan säga. Inte bara kvinnan mår dåligt utan hela familjen, förklarar Åsa.

Åsa sprudlar av energi under hela samtalet. Hon visar artiklar, berättar om studier hon läst och om personer hon hittat på nätet som valt att ändra sitt liv. Men hon återkommer också till sin mamma:

-Mamma levde upp på sommarloven. Men ska man behöva ha det dåligt hela läsåret för att sen leva upp några veckor på sommaren? Kan man inte leva upp - jämt? frågar sig Åsa och fortsätter med samma engagemang:

-Jag har så roligt nu. Jag vaknar på morgonen och det killar i magen, som när jag var ett litet barn. Vad för roligt ska jag göra idag? Jag är engagerad i samhället. Träffar folk på språkkafé och odlingsförening. Idag träffar jag dig! Så den som säger att en kvinna som är hemma inte är involverad i samhället... för mig har det varit precis tvärtom! Samhället är ju inte bara korridorerna på Dragonskolan.

I sin bok beskriver Åsa hur hon steg för steg byter ut familjens vanor mot billigare alternativ. Den ekonomiska vinsten kvittar hon mot tid hemma. Hon cyklar till affären för att handla mat, klockar familjens duschtid, vispar eget smör för hand och byter utlandssemestern mot en vecka hos morfar i Gällivare.

-Man ska spara på det man själv tycker är ok. Om det är verklig livskvalitet att resa, då kan man ju göra det. För mig hade semesterresorna blivit en mardröm därför att jag var för utmattad. Att cykla till Willys, däremot, är bara härligt. Jag går ju inte på gym eller till simhallen. Jag mår så bra av att cykla!

De uteblivna resorna har också gett andra effekter:

-Sen vi slutade resa har barnen blivit väldigt konstruktiva. Sonen sommarjobbade för att kunna åka på pianoläger i Ungern. Dottern valde Mariakyrkan när hon skulle konfirmeras och fick åka tio dagar till Taizé i Frankrike. Hon var så duktig på sin praoplats, ett kafé, att de sedan erbjöd henne jobb där varannan helg.

Stressen man skulle kunna känna för att barnen skulle hamna efter för att de inte fått göra samma resor eller erfarenheter som sin jämnåriga ger hon inte mycket för: -När jag tog min dotter från fritids då menade andra att hon missar saker. Fritids skulle till exempel ha Småstjärnorna där barnen fick mima och dansa på scen till var sin poplåt. "Jag ska bli en egen stjärna!" sa min dotter beslutsamt. Sen satte hon sig in i musikalen Matilda. Hon lyssnade in så hon kunde den utantill, samlade ihop kläder och filmade - själv. Hon samlade också ihop kompisar och lärde dem sång och dans till "Revolting children" på perfekt brittisk engelska. Åsa, som är lärare i engelska, ler nöjt. - Min dotter fick det inte tråkigt utan fick istället hundra roliga timmar!

Åsa berättar också om tankarna på varför många mår så dåligt, när vi, materiellt sett, har det så bra. Själv hade Åsa femton olika sjukdomssymtom i början av sin sjukskrivning. Hon berättar om insikten att hon pressat sig och sin kropp långt över vad den orkar. Men i och med att hon tog bort lärarjobbet försvann nästan alla symtom. Med sin bok hoppas hon kunna inspirera andra till att våga vägra stressa - även om den livsstilsförändring man väljer går mot normen.

Innan vi skiljs åt berättar Åsa om när hon var hos en psykolog i början av sin sjukskrivning och frågade efter någon terapi man kunde gå i som löste alla hennes bekymmer:

-Psykologen sa bara "Vad tror du?" Jag blev frustrerad att hon inte bara kunde ge mig en enkel kur: gå den här yogakursen, till exempel. Nu när jag läser igenom boken inser jag att hemmaåret blev min egen terapi. Det var bara att komma bort från överbelastningen så löste sig alltihop: sjukdomarna, tiden för barnen, att min man och jag hittade tillbaka till varandra, att vara ute och bli stark och vältränad. Lämna ekorrhjulet, det är terapin!

Text: Evelina Hägglund

ÅSAS TIPS FÖR DIG SOM VILL UNDVIKA ELLER HOPPA AV EKORRHJULET:

-Skaffa dig en utbildning som du kan falla tillbaka på.

-Ta reda på vad som gäller för just din pension och hur lite den faktiskt påverkas av att du är hemma några år mer eller mindre.

-Börja planera tidigt för framtiden. Avstå t ex från en utlandssemester och lägg undan pengarna till pensionen.

-Ekonomi handlar inte bara om hur mycket som kommer "in" utan lika mycket om vad som går "ut".

-Lär dig odla, handla klokt, laga mat från grunden, baka, lappa och laga, klippa barnens hår, måla, tapetsera osv, dvs bli mer självförsörjande.

-Översätt allt du köper med tiden du behöver jobba för att ha råd. T.ex en restaurangmåltid = 2 timmars rättning av nationella prov i skolan - är det värt?

-Hitta nya vänner och förebilder. Prata med äldre, eller med människor från andra kulturer. Sök på nätet efter homemakers och homesteaders. Läs litteratur. Läs biblioteksböcker om odling istället för heminredningstidningar om nya kök och badrum.

-Våga lita på din känsla! Våga drömma! Hur skulle din drömtillvaro se ut? Och hur kan du förverkliga den, steg för steg?

-Kom ihåg att livet är långt. Vi hinner mest troligt prova många livsstilar och karriärer. Allt behöver inte ske samtidigt. Lev nu!

HAR DU ETT BOKTIPS?

Vi söker alltid efter boktips/recensioner på böcker inom Haros tema. Det kan vara en ljuvlig barnbok du och ditt barn upptäckt eller en vuxenbok som handlar om barn på olika sätt.

Skicka ditt tips till redaktionen@haro.se

*“History will judge us by
the difference we make in
the everyday lives of
children.”*

NELSON MANDELA

ATT VARA ÖVERALLT

och ingenstans

Mobilens ringde. Det var min sons lärare.

- Hej! Din son har krockat med en kompis när han var ute och sprang på skolgården. Han är jätte-ledsen och hans öga är väldigt rött och svullet. Har du möjlighet att hämta honom?

Jag tittade på min kollega och de tio barnen som var kvar på förskolan där jag vikarierade. Jag kunde inte lämna henne ensam med dem. Samtidigt var min man bortrest med jobbet så det gick inte att ringa till honom.

- Tyvärr kan jag inte hämta honom just nu. Jag kommer så fort jag kan.

Jag kände hur mitt hjärta gick i tusen bitar när jag sa dessa ord. Är detta vad det innebär att vara jämställd – jobbet före mitt eget barn?

Jag flyttade från England till Sverige 2011 med min man och våra två barn, 1,5 år och 3,5 år. Vid den tiden var jag hemmamamma, något som jag älskade. Men jag hade hört mycket om de fantastiska förskolorna i Sverige och hur lätt det var för alla att arbeta eftersom man inte behövde oroa sig över vem som skulle ta hand om barnen.

Mina barn kunde gå i förskolan medan jag lärde mig svenska och sedan kunde jag gå tillbaka till universitetet och läsa till förskollärare. På SFI pratade vi mycket om jämställdhet och vikten av att alla arbetar heltid. Vi pratade om makt och status, och mycket fokus lades på den offentliga världen utanför hemmet. Där ska vi alla befinna oss om vi ska skapa ett jämställt samhälle. Och barnen ska inte stå i vägen.

"Betyder detta att min man och jag inte är jämställda? Nej, det betyder det inte. Vi är ett team och vi gör det som är bäst för vår familj. Vi gör olika saker men vi värderar dem lika."

Mitt intresse för jämställdhetsfrågor växte under förskollärarutbildningen och när jag var klar började jag läsa en master i genusvetenskap. Det var då jag stötte på ett citat av den feministiska forskaren, Barbara Katz Rothman. Det är ett citat som jag aldrig kommer att glömma:

"When I see mothers taking babies off at seven in the morning and picking them up at seven in the evening, I have to wonder... are these women "freed" from mothering or barred from it? "

Jämställdhet ska handla om lika möjligheter, men i Sverige verkar jämställdhet gå ut på att alla ska göra lika. Alla barn ska gå i förskolan, alla föräldrar ska jobba heltid och alla ska ta lika mycket hand om barnen. Och kvinnan ska definitivt inte vara mamma på heltid. "KVINNOFÄLLA," hör jag någon ropar. I ett jämställt samhälle får du inte lov att ägna för mycket tid åt barnen, särskilt om du är kvinna. Den offentliga världen väntar på dig. Och så stressar vi alla hit och dit, till jobbet och skolan och olika aktiviteter, eftersom alla ska göra allt. Barnen måste förstå att du ska jobba och därför inte kan hämta dem tidigt.

De måste bara anpassa sig. Men det går inte att göra allt samtidigt. Något måste offras. När jag läste Rothmans ord ställde jag en fråga till mig själv: När är jag lyckligast? Tänk inte på jämställdhet, status, makt och samhällets förväntningar. Tänk bara på frågan. När är du lyckligast? När jag är med mina barn.

Jag vill vara där för att lyssna på dem, trösta dem och stötta dem. Jag vill aldrig igen känna mig tvungen att sätta jobbet först. Jag vill inte att mina barn ska tillbringa mer tid på skolan än de gör hemma med sin familj. De mår inte bra av det och jag mår inte bra av det. Men tyvärr är detta verklighet för många barn och ofta har föräldrarna inget annat val.

Som Olorenshaw skriver i sin bok *Liberating Motherhood: Birthing the Purplestocking Movement*,

"We are offered substitute care, rather than support in our care-work. We receive the message, loud and clear, that we mothers should get away from the kids and get to work for better things."

Det svenska systemet är uppbyggt kring yrkesarbetande föräldrar. Och barnen? Olika institutioner ska ta hand om dem. De som arbetar på dessa institutioner gör sitt bästa men de kan aldrig ersätta familjen. Eftersom jag studerar har jag friheten att anpassa mitt arbete efter mina barn. Jag har också möjlighet att arbeta deltid när jag är klar med mina studier.

Men betyder detta att min man och jag inte är jämställda? Nej, det betyder det inte. Vi är ett team och vi gör det som är bäst för vår familj. Vi gör olika saker men vi värderar dem lika. Och vi ser till att våra barn vet att både mamma och pappa gör viktiga jobb. Samhället måste bli bättre på att värderar människors olika arbete och olika val.

Vi måste sluta använda ordet "kvinnofälla". Våra barn är inget hinder för jämställdhet. De är ingen kvinnofälla.

Våra barn är det mest värdefulla vi har. //

Lisa Lynch

INTERVJU *Med Agnetha Stagling Birgersson*

*Grundare till
Familjeakademin och
dess varumärken
Aktivt Föräldraskap
och Aktivt Ledarskap.
Agnetha är mamma till
6 barn och har arbetat
med ledarskap och
relationskompetens i
över 20 år både i
Sverige, Asien och
Europa*

Q: "Hej Agneta! Vad kul att få intervju dig och lära oss mer om "Aktivt Föräldraskap" eller "Active Parenting". Berätta, vad är detta för verksamhet?

A: Vår verksamhet erbjuder inspiration, kurser för föräldrar, fortbildning för förskole- och skolpersonal och föreläsningar. Vi arbetar med ledarskap och ett relationellt förhållningssätt där självkänslan står i centrum.

Q: Vem kan gå kurserna i Aktivt Föräldraskap?

A: Våra kurser i Aktivt Föräldraskap är för alla föräldrar som är intresserade av att utvecklas och lära mer om sig själv både som människa och förälder. Det är för föräldrar som känner att de har utmaningar i vardagen som de vill lära sig hantera på ett konstruktivt sätt, det är för föräldrar som vill ha inspiration i sitt föräldraskap, det är för föräldrar som vill lära sig förstå sig själv och sitt barn bättre, det är för föräldrar som vill skapa nära relationer och en trygg gemenskap.

Q: Hur kom det sig att du själv började involvera dig i detta?

A: Människans potential är min passion och mitt stora intresse. Jag läste för många år sedan ett citat av Alfred Adler (upphovsman till Individualpsykologin) som fastnade hos mig och fångade mitt intresse för ett förhållningssätt med människan i centrum. Han sa:

"Barns beteende är inte ett problem. Det är lösningen på ett problem som barnet upplever."

När vi kan förstå detta kan vi möta barn och vuxna på ett annat sätt och bygga inifrån utifrån förståelse istället för att stirra oss blinda på beteende och att korrigera beteende. Relationen och kontakten är en förutsättning för lärande. Jag brinner för att dela med mig av detta till andra människor.

Q: Vad gör Aktivt Föräldraskaps förhållningssätt unikt?

A: Vi arbetar med det som ligger under ytan, det som gör skillnad och ger oss möjlighet att förstå och förändra. Vi arbetar med kärnkomponenter och modeller som går att använda i alla system, inte bara familjesystemet. Vi arbetar med föräldraskap som ett ledarskap och tittar på framför allt fem egenskaper som vi anser är viktiga för både vuxna och barn – självkänsla, självförtroende, mod, ansvar och samarbete. Vi, som föräldrar, kan inte ge detta till våra barn men vi kan skapa förutsättningar och en "jordmån" i våra familjer, som gynnar utvecklingen av dessa egenskaper. Det handlar våra kurser om.

Q: Ni pratar mycket om självkänsla i era kurser. Hur skapar AFs förhållningssätt självkänsla hos barn och föräldrar?

A: Vi kan inte skapa självkänsla hos andra människor – varken vuxna eller barn. Vad vi pratar om på våra kurser är vad vi behöver undvika och vad vi kan göra mer av för att göra förutsättningarna så goda som möjligt både för oss själva och för våra barn att skapa en god självkänsla. Självkänslan påverkar hur vi upplever oss själva och vår värld runt omkring oss.

Q: Har ni någon aktuell kurs nu i vår?

A: I februari släpper vi vår mest populära kurs som digital kurs – Aktivt Föräldraskap förskolebarn och skolbarn, som riktar sig till föräldrar eller vårdnadshavare för barn i åldern 2-12 år. Kursen består av 6 delar. Varje del kostar 350 kr. Paketpris för alla 6 delarna är 1200 kr. HARO medlemmar får 400 kr rabatt på paketpriset. Uppge kod HARO. Kursen går att beställa tidigast i mitten av februari. Länk till kursen finns på hemsida: www.aktivtforaldraskap.se

SMÅTT & GOTT

*Vill du vara med och påverka där du bor?
Då kan du bli samordnare för Haro i ditt län!*

Det är inte svårt. Varje år behöver du:

- 1. Ordna minst en träff dit alla medlemmar inbjuds (en enkel fika, träff i lekpark, familjeutflykt, kvällsföreläsning med hjälp av riksstyrelsen – nästan vad som helst!).*
- 2. Skicka in en enkel verksamhetsberättelse*

*Är du intresserad? Hör av dig till info@haro.se,
så berättar vi mer!*

FLYTTAT?

Vänligen hör av dig till oss för adressändring! Skicka ett mail till:
registrator@haro.se
med din nya adress!

Erbjudande för HARO-medlemmar!

400 kr rabatt vid köp av e-kurspaket med 6 delar. Uppge kod: HARO.

Gäller från mitten av februari 2019.

Läs mer och beställ kursen på www.aktivtforaldraskap.se.

Aktivt Föräldraskap

Har du barn i åldern 2–12 år?

Vill du känna mer glädje och trygghet i ditt föräldraskap?

Kursen Aktivt Föräldraskap har hjälpt tusentals svenska familjer att bygga starkare relationer och hitta mer kraft, glädje och samarbete i vardagen.

Nu finns den även som e-kurs för dig som lever eller arbetar med barn i åldern 2–12 år.

Läs mer och beställ kursen på www.aktivtforaldraskap.se.

Har du en fråga angående barn?

Vår psykolog Caroline svarar på era frågor i tidningen Haro.

Frågan kan vara hypotetisk och du kan självklart vara anonym.

Skicka din fråga till:
caroline.elfors@haro.se

HAR DU TÄNKTT PÅ PENSIONEN?

Låt oss göra det en stund, tänka på pensionen, alltså.

Vi har alla mött det. Det sista argumentet. Skeptikerns sista halmstrå. Efter att alla argument är bemötta om varför vi har valt att vara hemma längre med våra barn så kommer det. Nästan som brev på (den gamla) Posten "Men tänk på pensionen". Ett mardröms-scenario målas upp om fattigpensionärer som inte ens har råd att bjuda barnbarnen på café, och du varnas för att du kommer ångra att du inte arbetat heltid när den första utbetalningen av din magra pension görs. Så därför, låt oss göra det en stund, tänka på pensionen, alltså.

Vi börjar med den allmänna pensionen: Förutom att **föräldrapenningen är pensionsgrundande** finns något som kallas för **Pensionsrätt för barnår**. Dessa extrapengar till pension är ett sätt att kompensera föräldrar ekonomiskt för det inkomstbortfall som föräldraledighet eller deltidsarbete kan innebära. Det innebär att den förälder som tjänar minst får dessa extra avsättningar till sin pension fram till att barnet fyller fyra år (eller de första fyra åren man har sitt adoptivbarn i sin vård). Det här går helt automatiskt och behöver inte anmälas. På Pensionsmyndighetens hemsida finns beräkningar på hur detta faller ut i olika situationer (lönenivå, längd på ledighet osv.).

Inom ramen för den allmänna pensionen hittar vi en variabel att laborera med om vi vill kompensera ytterligare för den ena partens minskade pension: överföring av premiepension. Detta gäller för gifta par eller registrerade partners som gemensamt kan ansöka om att den ena partens premiepension ska föras över till den andra. Detta anmäls till Pensionsmyndigheten senast den 30 april det året överföringen ska gälla och fortsätter sedan tills vidare eller under de år som man valt att den ska gälla.

Den andra delen som utgör den slutliga pensionen är **tjänstepension**. Här är det värt att kolla upp vad som gäller i just din situation eftersom det finns olika avtal i privat och statlig sektor. För någon som vill vara hemma länge med bibehållna inbetalningar till tjänstepensionen är arbete i statlig sektor att föredra eftersom det statliga avtalet innebär inbetalningar även vid obetald föräldraledighet och deltidsarbete. Som egenföretagare ansvarar man för egna insättningar.

Då har vi till slut kommit till det egna pensionssparandet. Det kan vara svårt att komma igång med detta, antingen för att det känns för krångligt, för avlägset eller rentav omöjligt eftersom man redan vänder på varje krona för att få tiden hemma med barnen att gå ihop. Det är också lätt att tänka att man tar tag i sitt sparande sen, när båda börjar jobba, eller när man har lite mer att sätta av. Men, sparandet är just långsiktigt. Ett lyckat långsiktigt sparande görs med fördel i aktier och fonder där de kan växa och du kan få ränta-på-ränta-effekten. Att spara pengarna i madrassen, eller på ett sparkonto med en minimal avkastning är inte att rekommendera.

Om du t.ex. börjar spara 100 kr i månaden när du är 20 (till ca 8% avkastning, vilket kan ses som ett rimligt genomsnitt) har det hunnit växa till 500 000 kr till 65-årsdagen och du har bara behövt sätta in 54 000 kr genom åren. Om du vill få samma resultat (500 000 kr vid 65 år) men börjar spara när du är 40 år behöver du sätta in 530 kr i månaden, vilket innebär 159 000 kr över 25 år. Oavsett ålder är det bättre att börja spara lite nu, än mera sen, även om det handlar om så lite som 100 kr i månaden.

Pengar som avsätts för att kompensera den ena förälderns förlängda hemmatid kan med fördel göras till enskild egendom genom ett äktenskapsförord.

Då försäkras man sig om att pengarna inte delas upp mellan parterna vid en eventuell skilsmässa. Om man är sambos räcker det att sparandet görs i den personens namn, då pensionssparande inte ses som samboegendom och därför inte delas upp vid en separation.

Du som snart går, eller redan har gått i pension, kan ha en viktig roll att spela för dem i din närhet som gärna vill vara hemma längre med sina barn. Hjälp dem att komma igång med ett sparande tidigt så att de inte blir handlingsförlamade i sin rädsla för utebliven pension. Det låter inte så roligt kanske, men ett startbidrag till mammans pension kan vara den bästa presenten du kan ge ditt barnbarn.

Att sätta sig in i pensionen kan kännas läskigt, tråkigt eller kanske onödigt. Men det kan också ge trygghet och frihet. Att sluta vara ett offer för det orangea kuvertet och ta reda på vad det faktiskt säger ger dig makten att göra något åt situationen. På Pensionsmyndigheten finns det mycket att läsa, och på nätet finns det mängder av resurser och räkneverktyg där du kan beräkna olika utfall. Man behöver inte vara ett proffs för att göra skillnad i sitt eget liv.

Så nästa gång någon uppmanar dig att "tänka på pensionen" kan du svara: "Det har jag redan gjort!" //

Evelina Hägglund

Haro i samarbete med Svenska Neufeld-institutet

OBS! Medlemmar i Haro får kursen till ett reducerat pris. Gå hela kursen för bara 500 kr!

**Info och medlemsanmälan här:
www.haro-info.se/p2p1.html**

Nytt tillfälle – Dr Gordon Neufelds uppskattade distanskurs för föräldrar *Den livsviktiga Anknytningen* – start 19 mars 2019

Dr Gordon Neufeld är välkänd som en av världens främste nytänkare inom barns- och ungas utveckling. Hans synsätt väcker instinktiv förståelse hos föräldrar världen över. Nu finns hans mest uppskattade föräldrakurs tillgänglig på distans med *svenska undertexter* och svensk handledning av Jonas Himmelstrand.

Den livsviktiga anknytningen är en grundkurs i föräldraskap som studeras av föräldrar världen över. Gå kursen hemma via nätet genom video och videokonferens.

Så här genomförs distanskursen

Kursen består av 8 timmar video på nätet med dr Neufeld att ses på valfri tid, samt 10 sessioner svensk handledning via videokonferens med Jonas Himmelstrand på tisdagkvällar kl. 18.30-19.30. Kursen börjar 19 mars 2019.

Arrangör: Svenska Neufeld-institutet • www.neufeld.se • info@neufeldinstitutet.se • telefon: 08-20 01 14

JÄMSTÄLLDHET

med Per Kågesson

En ständigt återkommande invändning mot vårdnadsbidrag och andra former av mera långvarig statlig eller kommunal ersättning till föräldrar för omsorg om deras egna barn är att de skapar en kvinnofälla. Kvinnans behov ställs mot barnens bästa, och jämställdhetsförespråkarna tar tydlig ställning utifrån vad de utan djupare reflektion betraktar som hennes bästa.

Jag är sedan ungdomsåren övertygad om vikten av att män och kvinnor får samma möjligheter att utvecklas och att förverkliga sina drömmar. De senaste årtiondenas erfarenheter visar att många kvinnor eftersträvar hög utbildning och har goda förutsättningar att ge värdefulla bidrag till samhällsutvecklingen. Men rätten till lika möjligheter, oavsett kön, måste också ge individen frihet och möjlighet att sätta barnen framför den eventuella utsikten till yrkeskarriär och hög livsinkomst.

”Arbetslinjen” har blivit ett mantra inom allianspartierna, men den har också i hög grad anammats av socialdemokraterna och stora delar av fackföreningsrörelsen och uttolkas vanligen så att alla bör arbeta heltid under hela arbetslivet. Med tanke på att kvinnor är sjukskrivna dubbelt så ofta som män och mest mellan 30 och 45 (de typiska småbarnsåren), så kan man verkligen undra om vare sig alliansen eller socialdemokraterna bryr sig särskilt mycket om kvinnornas bästa.

Särskilt tydlig blir konflikten mellan uppfattningen hos ledare och ledda inom fackförbundet Kommunal. Ledningen genomförde under 2018 en kampanj tillsammans med Sveriges kommuner och landsting (SKL) med syfte att förmå fler kvinnor att arbeta heltid. Den tycks omedveten om att sjukfrånvaron är rekordhög bland förskolornas personal och högst bland barnskötarna som är organiserade inom just Kommunal. **Förbundsledningen förefaller inte heller läsa sin egen tidning, Kommunalarbetaren, som i en enkät 2015 tillfrågade 2 700 barnskötare om deras syn på förskolebarnens vistelsetider. Två tredjedelar svarade att de upplever att flertalet barn tillbringar för många timmar i förskolan och att det leder till konflikter och till att barnen är för trötta för att delta i aktiviteter.** Kortare arbetsdagar för både barn och vuxna borde vara en naturlig slutsats, men då påverkas möjligheterna till karriär och hög livsinkomst negativt enligt arbetslinjens och den oreflekterade jämställdhetens försvarare.

Jag tror att en del av problemet bottnar i att de som har makt och inflytande själva är karriärister och starkt benägna att prioritera arbetsliv och hög livsinkomst framför andra värden. Detta är uppenbart bland ledande företrädare för allt från företag och offentliga institutioner till partier och fackföreningar. De senare borde dock betänka att det högt räknat bara är 15 procent av arbetskraften som faktiskt gör karriär (räknat som ett enda kliv på karriärstegen).

För dem vars löner bestäms av kollektivavtal är risken för att lönemässigt hamna på efterkälken till följd av att vara hemma med barn något eller några år liten. För dem med individuell lönesättning är risken större, men den drabbar å andra sidan individer som knappast behöver räkna med någon risk för att bli fattigpensionärer.

Men även den som är kritisk mot etablissemangets sätt att formulera jämställdhetsfrågan bör vara medvetna om att kvinnor tar mycket större ansvar för barn än vad män tenderar att göra. En del av skillnaden är ofrånkomlig och utgör en naturlig följd av att mamman föder och ammar barnet som därigenom får en nära och naturlig anknytning till henne. När jämställdhetsivrare inom bl.a. Timbro, Moderaterna och Liberalerna vill korta föräldraledigheten till ett år förstår de inte att detta riskerar att drabba mammornas och barnens möjligheter till anknytning, särskilt om det kombineras med att alla pappadagar ska tas ut under barnets första år.

För mig handlar frågan om delat ansvar för barnen i första hand om att få en god anknytning mellan papporna och deras barn. All erfarenhet talar för att barn tidigt utvecklar en anknytningshierarki där mamman vanligen är ohotad etta. För att inte pappan ska hamna utanför är det viktigt att han tillbringar mycket tid med barnen när de är små och detta oavsett om det leder till att hans hustru arbetar mer eller inte. Hennes förbättrade möjligheter på arbetsmarknaden och utsikter till aningen högre livsinkomst blir med detta synsätt en positiv bieffekt till det viktigaste, alltså anknytningen mellan fäder och barn.

I sammanhanget bör man också komma ihåg att en tidig dagisdebut leder till att barnets kontakt med män blir minimal.

Nu för tiden dominerar kvinnorna inte bara i förskolan utan också i hög grad inom hela grundskolan. Små och halvstora pojkar har få möjligheter att identifiera sig med manliga förebilder. Det borde jämställdhetens taleskvinnor betänka.

Att tvinga männen att ta större ansvar kan i värsta fall leda till att deras delaktighet minskar. Införandet av månader inom föräldrapenningen som inte får överlåtas har visserligen lett till att män tar ut en växande andel av antalet dagar, men merparten sker efter det att barnet börjat i förskolan. Av de relativt fåtaliga dagar som männen utnyttjar före barnens ettårsdag tas hälften ut samtidigt som mamman också uppbär föräldrapenning.

Eftersom kvinnor är naturliga vårdare under amningstiden borde samhället genom en utvidgad föräldraförsäkring och ett mindre inslag av icke-överlåtelsebar tid stimulera män att vara pappalediga under barnets andra år (men innan dagisdebuten). Då kan jämställdhetssträvanden förenas med god omsorg och hänsyn till barnets bästa. För att hålla vistelsetiden i förskolan på rimlig nivå bör varken mamman eller pappan arbeta heltid under småbarnsåren och samhället bör genom lämplig stimulans bidra till att även männen tar sin del av ansvaret.

Men viktigast av allt är nog att om jämställdhet handlar om att ge män och kvinnor lika möjligheter till självförverkligande så måste samhället acceptera deras individuella preferenser även om det skulle visa sig ge upphov till bestående skillnader mellan könen. //

Per Kåge
Författare & Forskare

ATT FÅ VARA OLIKA TILLSAMMANS

är jämställdhet för mig

Jämställdhet betyder uppenbarligen helt olika saker för olika personer, men den insikten har jag intryck av att många saknar. Istället tycks man utgå ifrån att alla har samma bild och samma mål, vilket inte alls är fallet.

Jag anser exempelvis att man är på helt fel väg när man nu i Sverige å ena sidan försöker pressa in män och kvinnor i varandras könsroller, samtidigt som man börjat anamma andra kulturers könssegregering. Jag ser inga som helst fördelar med att separera män och kvinnor från varandra i något sammanhang, utan ser det som berikande för alla parter att vi får vara olika tillsammans.

Eftersom jag är född i slutet av 1960-talet så är jag uppvuxen i en tid när det var så. Vi fick vara olika tillsammans. Kön var inte någon stor fråga, nakenhet sågs som något naturligt och det spelade inte så stor roll var man bytte om. Jag tycker därför att det bara är opraktiskt med könssegregerade omklädningsrum, speciellt på badhusen, där det skulle underlätta stort för såväl barnfamiljer som äldre och handikappade personer om man kunde ta hjälp av en närstående oavsett kön. Jämställdheten är väl heller knappast värd namnet om den enbart ska gälla i situationer där man är påklädd?

"Att tvingas vara lika är inte att vara jämställda, utan att få lov att vara olika".

Ridning är en jämställd sport som passar Annika, som här syns barbacka på ridskolehästen Taurins

Jag ser heller inga fördelar med speciella mötesplatser eller grupper för enbart män eller kvinnor, utan vill hellre se uppdelning efter förmåga, kunskap och intresse. Eftersom jag själv rider sedan barnsben så är könssegregerad sportutövning och tävling mig helt främmande. Inom ridsporten deltar och tävlar ju flickor och pojkar, kvinnor och män i olika åldrar på samma villkor på hästar av båda könen. Jag tycker ju att man gott kunde ta efter detta i övriga idrotter också och låta förmåga och prestation få avgöra vilken klass eller lag man tränar och tävlar i, istället för vilket kön man har.

Däremot tycker jag det är viktigt att vi inte osynliggör de olika könen, utan ser det som något naturligt, som vi gjorde förr. Jag tycker exempelvis att de språkliga femininumformerna, som lärarinna, servitris, sångerska, skådespelerska och så vidare, fyller en viktig funktion när det gäller att synliggöra kvinnor. Jag anser också att det är viktigt att låta kvinnliga roller, såsom Lucia, få vara kvinnliga liksom stjärngossarna ska vara just gossar - med strut på huvudet och stjärna i hand. Traditioner är viktiga att bevara och ska inte missbrukas i propagandasyfte.

I många sammanhang, inte minst i arbetslivet, har det dock ingen praktisk betydelse vilket kön vi har. Könskvotering har jag därför ingen förståelse för alls och tycker det är mycket märkligt att så många svenskar är så besatta av just köns-tillhörigheten. Man räknar idogt hur många män respektive kvinnor som är representerade i olika sammanhang samtidigt som man försöker dölja könsskillnaderna genom köns-neutrala former i språket - där det nyetablerade könsneutrala personliga pronomenet "hen" spelar i en division för sig. Men om kön inte ska ha någon betydelse så kan det väl rimligtvis inte spela någon roll om vissa yrken är mansdominerade och andra kvinnodominerade? Huvudsaken är väl att vi kan välja efter förmåga och intresse?

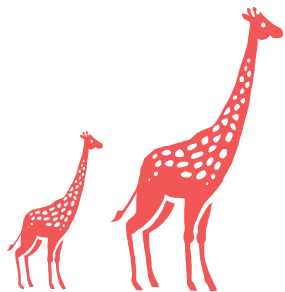
Det finns dock områden där könet spelar en avgörande roll. Det är bara vi kvinnor som menstruerar, är gravida, föder och ammar våra barn. Det är bara vi som går in i symbios med våra nyfödda bebisar och det är vi som har behov av att ta hand om våra barn under deras uppväxt. Att speciell hänsyn tas till kvinnors biologiskt betingade förutsättningar och behov på dessa områden anser jag vara grundläggande i ett jämställt samhälle.

"Men om kön inte ska ha någon betydelse så kan det väl rimligtvis inte spela någon roll om vissa yrken är mansdominerade och andra kvinnodominerade? Huvudsaken är väl att vi kan välja efter förmåga och intresse?"

I Sverige har vi mammor redan idag mycket goda förutsättningar att vara hemmafruar och ta hand om våra barn, men det skulle underlätta stort för fler att kunna bejaka modersrollen i den omfattning som behövs, om vi kunde återinföra möjlighet till sambeskattning av gifta makar. Än viktigare är förmodligen att samhället erkänner modersrollens unika betydelse för såväl barnens som mammornas egna välmående, utveckling och hälsa.

Att tvingas vara lika är inte att vara jämställda, utan att få lov att vara olika. Det är min syn på jämställdhet, vilken jag också lever efter. //

Annika Frohm, jämställd hemmafru och lärarinna

BARNENS SIDA

Välkommen till Barnens sida!
Här kommer vi visa upp teckningar som
era barn skickat in eller olika pyssel.

Vill ditt barn bidra med en teckning? Har du ett
pysseltips att dela med dig av? Skicka in till oss på
redaktionen@haro.se

Märk gärna med namn och förklaring
till teckningen eller pysseltipset.

Eller kanske vill du göra
flera olika, som Isak?

Isak Hagman, 8 år, samlar på
namnskyltar med olika teman.

Denna gången blev det
rymdtema med raket, astronaut
och rymdgubbe (med lite tips
från mamma). Här får vi se hur
han gick till väga.

Kanske vill du också göra en
rolig namnskylt?

PRESENTATION *Samordnare för Jönköping distrikt*

Hej på er!

Jag heter Maria Wernersson. Jag bor utanför Vetlanda med min man Anthon och våra sex barn. Eller äldste sonen som snart fyller 18 år bor just nu i Uppsala och går sista året på gymnasiet där. De övriga är en son på 16 år, samt fyra tjejer; 13, 11, 3 och 1 år gamla. En liten hund har vi också och vår 1-åring är för tillfället väldigt förtjust i hans matskålar!

Förra året flyttade jag med min stora familj från Uppsala till ett litet samhälle utanför Vetlanda. Här fann vi ett stort och bra hus till ett chockerande bra pris och vi trivs fantastiskt. Så upptäckte jag då att det inte fanns någon kontaktperson för Haro i Jönköpings län. Och trots att det är fullt upp med barn, hem och ständig sömnbrist bestämde jag mig för att bli samordnare för min region. Här i Småland upplever jag att det finns en hel del föräldrar som gärna stannar hemma lite längre och då måste ju Haro finnas representerat här tänkte jag!

Ända från början när jag var gravid med vår äldste son kände jag instinktivt att jag INTE ville lämna bort honom när han blev större. Men så kom son nummer två och när förste var

närmare 4 år föll jag för det sociala trycket: "Han behöver förskolan", "Han behöver träffa jämnåriga och bli social" osv. Trots min inre känsla av att detta inte var sant, lät jag honom börja i "Allmän förskola". Men det blev en flopp!

Min son ville aldrig dit. Jag fick truga, övertyga och locka. Själv hade jag ständigt lite ont i magen. Minns särskilt en gång när han inte ville gå in på förskolan och jag sa att ju jag och lillebror bara skulle åka och handla och inte göra något kul. Då utbrast han med vädjan i rösten: "Men jag vill ju handla med dig och Noah!!!" Och alltid när jag hämtade satt han själv i ett hörn och lekte förstrött. Han som varit den glada, livliga och sociala killen som alltid hittade en kompis att leka med på stranden eller i lekparken. Efter en månad gav vi upp detta med förskola och jag sa upp platsen. Vilken lättnad för oss alla!! Sedan dess har jag varit bergfast i min övertygelse att mina barn mår bäst hemma! Alla påhopp och ifrågasättanden som haglat över mig genom åren har runnit av som vatten på en gås.

När vi senare hade fyra barn började jag jobba som dagmamma. Vilka roliga år! Dagbarnen blev mina flickors bästa kompisar och jag fanns hemma när pojkarna kom hem från skolan. Särskilt den ene högkänslige av dem hade farit illa om han tvingats vara på fritids hela eftermiddagarna. Nu har vi ytterligare två små barn hemma och jag älskar fortfarande att få vara med mina barn varje dag! Aldrig att jag skulle vilja lämna bort dem. Jag ser ju hur känsliga de är. Bara jag åker till stan en sväng, är min 3-åring ÖVERLYCKLIG när jag kommer hem och kramar mig som om jag hade varit borta hela helgen! Sen kan hon prata om i ett par dar hur glad hon är att jag är hemma och inte på stan. Och lilla 1-åringen bygger ju nu som aldrig förr upp sin anknytning till mig. Det är så tydligt! HUR skulle jag kunna lämna bort dessa två som så uppenbart behöver mig? Nej aldrig! Och jag skulle inte för något i världen vilja missa den glädje det är att få följa deras utveckling varje dag. Det är oerhört spännande och roligt!

Till våren börjar jag jobba som dagmamma igen. Det ska bli roligt och är ju ett bra sätt att få ekonmin att gå ihop när föräldradagarna är slut. I april planerar jag och min man och våra två små att åka till Haros Riksstämman i Örebro. Hoppas vi möts där!

NEUFELDSPALTEN

INRE KRAFT OCH SAMHÄLLSNORMER

I populärpsykologisk litteratur talas ofta om inre hinder vi ska övervinna. Psykologin talar om hur vi påverkas av vår barndom. Opinionsbildare i media talar om samhälleliga attityder och normer som hindrar oss och måste förändras. Visst, det är lätt att känna sig styrd och utelämnad till åsikter och ibland fördomar som florerar i samhället och som man känner sig oförmögen att förändra. Men, det måste väl finnas en motkraft inom oss?

"Kan själv" säger tvååringen trotsigt och visar på ett av de tidigaste uttrycken för framåtskridande energi, eller emergens som en del föredrar att kalla det utifrån det engelska begreppet. Det handlar om den inneboende kraft inom oss som vill utforska vår värld bortom våra dittills gjorda erfarenheter och, så att säga, flytta fram positionerna. Det är något som kommer inifrån oss. Vi drivs att utöka vår bekvämlighetszon och vår förståelse av världen och skapa utrymme för den vi är.

Hos förskolebarn syns den framåtskridande kraften ofta tydligt, de är nyfikna, vetgiriga och vill undersöka allt, fast inte alltid på sätt som vi vuxna gillar.

Nyfikenheten brukar finnas kvar när barnen börjar skolan, men något händer under skolåren. Det är svårare att beskriva våra högstadiel elever som allmänt nyfikna och vetgiriga. Något har hänt, skolan är styrd av läroplanen och jämnårigorienteringen underlättar inte heller.

Men den framåtskridande energin återställs när vi känner sorgen över att den förlorats. Vi kan alltid komma igen när vi kommer i kontakt med våra känslor av besvikelse, ledsamhet och sorg.

Även när vi i vuxen ålder möter motgångar så är motvikten vår framåtskridande energi. Den ger oss kraft att göra nya upptäckter och prova sådant som aldrig tidigare gjorts. Detta är motvikten till samhälleliga normer. Det är framåtskridandet som ger oss kraften att göra egna val på basis av egna erfarenheter och våra egna inre drivkrafter.

Men framåtskridande kan inte läras in utan förutsätter att vi har kontakt med våra känslor och en trygg miljö att känna dem i. Familj och ett gott hem underlättar väsentligt.

*Jonas Himmelstrand
Svenska Neufeldinstitutet*

**HARO-MEDLEMMAR FÅR
RABATT PÅ SVENSKA
NEUFELD-INSTITUTETS
STUDIEDAGAR**

I syfte att sprida kunskap om barns behov så erbjuder Haro sina medlemmar nu även att delta i Svenska Neufeld-institutets studiedagar till det rabatterade priset 500 kr, liksom för distanskursen "Den Livsviktiga Anknytningen". Du kan hitta aktuella studiedagar på Svenska Neufeld-institutets hemsida, www.neufeld.se. Du anmäler dig där och skriver i meddelanderutan att du är Haro-medlem samt ditt medlemsnummer som finns på Haro!-tidningen. Erbjudandet gäller tillsvidare.

Haro Riksstyrelse

SEMMEKLADDKAKA

Här får du det bästa av två världar – kladdkaka och semla i ett. Inte nog med att den är ljuvligt god, den går dessutom betydligt snabbare att baka än traditionella semlor!

INGREDIENSER:

(ca 10 bitar)
100 g smör
2 ägg
2 dl strösocker
2 dl vetemjöl
2 tsk vaniljsocker
1 tsk mortlad kardemumma
50 g riven mandelmassa
1 nypa salt

Garnering:
2 dl vispgrädde
1 nypa mortlad kardemumma

GÖR SÅ HÄR:

Börja med att sätta ugnen på 175°C och klä en brödform med bakplåtspapper, ställ åt sidan.

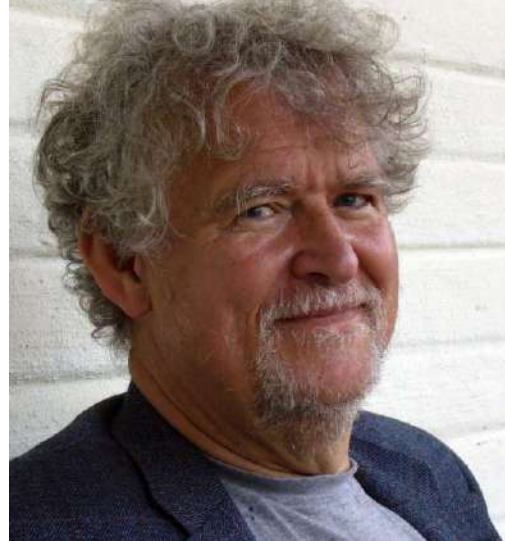
Smält smöret och låt svalna en aning. Rör ihop ägg och strösocker i en skål, tillsätt sedan vetemjöl, vaniljsocker, kardemumma, mandelmassa, salt och det smälta smöret. Arbeta ihop en slät smet och håll den sedan i formen.

Grädda kakan mitt i ugnen i ca. 16-17 minuter. Tag ut och låt stelna helt i frysen eller kylskåpet.

Vispa grädden och spritsa den på kladdkakan innan servering, toppa sedan med lite mortlad kardemumma och valfritt garnetyr.

*Recept: Elinor Jensen
Kock som gillar att baka*

TILL SIST STILLE

Jämställdhet är något, som de flesta i dagens Sverige verkar hylla som ideal, eller åtminstone något, som bör hyllas för att få tillhöra det goda lägret. Man använder gärna slagordet jämställdhet för att motivera vissa konkreta politiska åtgärder. Dock är det få, som bekvämar sig att definiera begreppet. Tyckarelsen anser naturligtvis, att betydelsen är självklar och bara kan vara i enlighet med deras egna normer, som naturligtvis skall tryckas på de okunniga undersåtarna, vilkas liv skall läggas till rätta av dem, som vet deras bästa.

Det är både för ett filosofiskt analytiskt klarhetsideal och ur ett politisk ideologiskt rättviseperspektiv väsentligt att tydligt skilja på olika betydelser av honnörsordet jämställdhet, så att inte de för tillfället maktavande skall få orimlig retorisk fördel. En sund samhällsdebatt bör inte gälla en kamp om att få äga och fritt disponera de fina orden (eulogismerna) respektive skällsorden (dyslogismerna) i övertalningssyfte, utan debattklimatet bör kännetecknas av argumentell transparens och saklighet.

En första distinktion måste göras mellan könsjämställdhet och genusjämställdhet. Kön står som bekant för en biologisk komponent, medan genus betecknar de föreskrivna eller självvalda normer, ideal, seder och roller, som gäller för kvinnor och män i ett visst samhälle. (Vi lämnar den komplexa frågan om transsexualitet å sido i detta sammanhang.) När svenska myndigheter skall översätta könsjämställdhet till engelska skriver de alltför ofta gender equality, troligen för att de på grund av ytlig kännedom om genus-teori tycker, att detta uttryck låter mer vetenskapligt och modernt. Det är ju stor skillnad mellan att jämställa kvinnor och män respektive att jämställa deras olika maskulina och feminina könsroller. I nutida Sverige råder ett androcentriskt livsstilsideal med den traditionella mansrollen såsom huvudsaklig norm; ingen av de förment rättänkande vill ju likställa yrkeskvinno- och hemmamammeidealen. När man mer konkret skall särskilja olika typer av jämställdhet, är det nödvändigt att beakta en hel del viktiga faktorer. Jämställdhet, som är baserad på enskilda individers egendefinerade behov och självvalda preferenser är naturligtvis något annat än jämställdhet, som utgörs av ovanifrån dikterade krav under hedersnamnet rättigheter. Sverige, som i många hänseenden är ett extremt land på gott och ont, torde vara det enda landet,

där överheten föreskriver obligatoriska rättigheter, vilket ju är en begrepplig kontradiktion.

En jämställdhet, som tar hänsyn till kvinnor och mäns olika reproduktiva möjligheter respektive biologiska nödvändigheter, är självfallet annorlunda än en, som ideologiskt förutsätter absolut reproduktiv likhet. Det borde väl inte ses underligt, om mödrar (förlåt detta avskyvärda ord!) efter nio månaders hormoniell och annan förberedelse skulle ha mer att bestämma om beträffande det späda barnets amning, skötsel och omsorg?

Jämställdhetstyper, som kräver livsstilsuniformitet och avhemmifierad institutionskollektivism är naturligtvis något annat än jämställdheter, som bygger på individuella val och zoner, vilka är fredade från klåfingriga politikernas ingripande. Slagordet "det personliga är politiskt" är ett tveeggat svärd, som kan grymt missbrukas. Det talas ibland om en statsindividualism, som skulle befria människorna från allehanda gemenskapsband och personella beroenden, men i gengäld kräver den en närmast total underkastelse under en uppfostrande stat, vilken genom å ena sidan hög beskattning och å andra sidan riktade bidrag eller subventioner till favoriserade levnadssätt tvingar fram likriktning. Denna socioekonomiska kniptång har drabbat många, som önskar mångfald, tolerans och öppenhet gentemot alternativa livsstilar, som i många andra kulturer ses såsom de mest naturliga och utkristalliserade efter mångtusenårig mänsklig erfarenhet. Den yttersta påföljden av olydighet mot den påbudna, hänsynslösa jämställdheten är en urusel garantipension långt under existensminimum. Det behöver väl inte erinras om att denna grymhet är medvetet socialt konstruerad och kan ändras med ett pennstreck?

Till sist vill jag gärna framhålla, att jag icke blott i ord hävdar lämpligheten av fädernas deltagande i egna barns vård och uppväxt i långt större grad än vad den missvisande så kallade föräldra- "ledigheten" föreskriver och medger. Dessutom har jag länge krävt, att en ny juridisk institution instiftas, nämligen medföräldraskap, som är så reglerad i god jämställd anda, att de ingående parterna, det vill säga mamma och pappa, är likvärdiga i säng och säte, delar ekonomi samt vid eventuellt upplösande av relationen blir rättvist ställda med hänsyn till deras olika men oundgängliga insatser för det gemensamma projektet barnen.

Leif Stille

NÄSTA NUMMER

Nästa nummer av Haro kommer att ha temat Närvaro

Närvaro kan ha dubbel betydelse, t ex närvaro med barnen och ett helt annat obligatorisk närvaro, Vilka tankar får du om närvaro med barnen, och hur kan vi maximera närvaron?

Välkommen med dina tankar och erfarenheter i detta ämne och även om hur det kan kopplas till våra barn.

Välkommen med ditt bidrag till oss enast den **1 maj 2019**.

Skicka till redaktionen@haro.e

VILL DU HA KONTAKT MED NÅGON I DITT DISTRIKT?

Norrbottnen:
Ingrid Sandberg
ingrid@komsams.se

Uppland:
Ylva Thatal
damei5@hotmail.com

Halland:
Malin Larsson
malinlarsson1@telia.com

Kronoberg:
Emma Faxén
emma.josefine@yahoo.se

Västerbotten:
Ann-Charlotte Carlsson
ac2.carlsson@gmail.com

Örebro:
Karin Bengtsson
karin.bengtsson@haro.se

Kalmar:
Karin Yngman
karin.yngman@telia.se

Södermanland:
Lina Peters
peters.lina@gmail.com

Jämtland:
Åsa Jansson
johanljuslin@hotmail.com

Stockholm:
Julia Olsson
juliaz_m@hotmail.com

Gotland:
Viktoria klint
solklint@telia.com

Dalarna:
Marie Fyrby
marie.fyrby@telia.com

Skåne:
Caroline Gustafsson
caroline84gustafsson@hotmail.com

Jönköping:
Maria Wernersson
mejamy@gmail.com

Gävleborg:
Annika Sjökvist
johansjokvist@hotmail.com

Östergötland:
Ida Lewald
ida.lewald@telia.com

Värmland:
Marlene Augustine
augustin.marlene@gmail.com

POSTTIDNING B

Returadress:
Riksorganisationen Haro
c/o Sam Bengtsson
Kiselvägen 13
70374 Örebro

"VAD KAN DU GÖRA FÖR ATT
FRÄMJA VÄRLDSFREDEN?
GÅ HEM OCH ÄLSKA DIN FAMILJ."

Moder Teresa